

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/200/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201452
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1013201452.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci navrhovateľa: DEBUT s.r.o., so sídlom v Šamoríne, Cintorínska č. 2, IČO: 31 393 667, proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody č. 12, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 18. júla 2013, sp. zn.: 3284/2013, Ev. č.: 31875/2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. mája 2015, č. k. 4Sp/77/2013-46, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. mája 2015, č. k. 4Sp/77/2013-46, p o t v r d z u j e .

Účastníci n e m a j ú p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporcu z 18. júla 2013, sp. zn.: 3284/2013, Ev. č.: 31875/2013, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a § 10 ods. 5 v spojení s § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákona č. 327/2005 Z. z.“). Krajský súd navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca rozhodol v súlade so zákonom, keď navrhovateľovi - právnickej osobe, nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci.

V plnom rozsahu sa stotožnil s názorom odporcu, podľa ktorého účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je chrániť a poskytovať právnu pomoc predovšetkým fyzickým osobám v hmotnej núdzi a (výnimočne) osobám (teda aj právnickým), avšak len za splnenia podmienky, že ide o vec, kde poskytnutie právnej pomoci je celospoločensky žiaduce, čo však nebol tento prípad.

Krajský súd uviedol, že odporca dodržal zákonný postup, keď v súlade s § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. predložil predmetnú vec riaditeľovi odporcu. Nakoľko však riaditeľ odporcu po predchádzajúcom stanovisku Rady centra vyjadril nesúhlas s úhradou peňažných prostriedkov z prostriedkov centra právnej pomoci na účely poskytovania právnej pomoci navrhovateľovi, odporca správne rozhodol, keď navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci nepriznal.

Dodal, že ustanovenie § 5b ods. 6 (umožňujúce za splnenia tam uvedených podmienok priznať nárok na poskytovanie právnej pomoci aj osobám, ktoré inak podmienky na poskytovanie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. nespĺňajú) zakladá iba možnosť odporcu a nie nárokovateľné právo žiadateľa o poskytovanie právnej pomoci.

Záverom krajský súd skonštatoval, že nakoľko navrhovateľ nie je fyzickou osobou tak ako to predpokladá § 1, § 6 a § 6a zákona č. 327/2005 Z. z. a zároveň navrhovateľ nemá ani nárok na posúdenie žiadosti v intenciách § 5b ods. 6 menovaného zákona, neexistuje preto ani zákonný dôvod, pre ktorý by odporca bol povinný navrhovateľovi priznať nárok na poskytovanie právnej pomoci. Preto napadnuté rozhodnutie odporcu ako zákonné potvrdil.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že:

- v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, konkrétne, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom - § 221 ods. 1 písm. f/ a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav - § 221 ods. 1 písm. h/ (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP),

- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ OSP),

- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ OSP),

- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ OSP),

- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP).

Rovnako navrhovateľ poukázal na § 205a ods. 1 písm. b/ ako aj na porušenie procesných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (konkrétne § 1, § 3, § 5, § 18, § 100, § 101 a § 117).

Namietal správnosť záverov krajského súdu ako aj odporcu, keď nerešpektovali uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 26. februára 2013, č. k. 27Cb/670/2005, ktorým bolo navrhovateľovi v konaní vedenom pod sp. zn. 27Cb/670/2005 priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Rovnako poukázal na to, že Okresný súd Bratislava I vo veci ustanovenia advokáta odkázal navrhovateľa na príslušné centrum právnej pomoci, ktoré však ako „realizátor uznesení súdov“ navrhovateľovi nepriznalo nárok na poskytovanie právnej pomoci, i napriek tomu, že zákonom stanovené podmienky na priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci splnil.

V ďalšej časti odvolania navrhovateľ namietal, že odporca nedodržal zákonnú 30 dňovú lehotu na rozhodnutie o žiadosti žiadateľa, nakoľko v tomto prípade odporca vydal napadnuté rozhodnutie až po

vyše piatich mesiacoch.

Rovnako považoval navrhovateľ za pochybenie krajského súdu, keď tento neprijal ospravedlnenie neprítomnosti ani jedného z konateľov na pojednávaní a súčasne s poukazom na § 27 ods. 1 a 3 OSP nepripustil zastúpenie navrhovateľa ním splnomocneným zástupcom. Dodal, že v krajskom súdom aplikovanom ustanovení § 27 ods. 3 OSP žiadna z vecí tam uvedených nie je porovnateľná, resp. príbuzná s vecou dotýkajúcou sa navrhovateľa a jeho podaného odvolania voči rozhodnutiu odporcu. Z toho dôvodu navrhovateľ namieta, že krajský súd svojím postupom nezákonne odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom.

Navrhovateľ v podanom odvolaní namietal aj tú skutočnosť, že konajúci krajský súd sa nemohol riadne oboznámiť s obsahom administratívneho spisu (tak ako to deklaroval vo svojom rozsudku), nakoľko navrhovateľ nahliadnutím do spisu dňa 3. júla 2015 zistil, že sa v spise administratívny spis nenachádza. Rovnako sa v súdnom spise nenachádza ani žiadosť sudcu o jeho zaslanie, ako aj prípis z centra právnej pomoci potvrdený poštou, že centrum právnej pomoci príslušný administratívny spis súdu zaslalo.

V súvislosti s aplikáciou § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. namietal, že odporca vo svojom rozhodnutí nedal navrhovateľovi odpoveď na to, čo sa považuje vecou osobitnej ochrany a akej inej právnickej osobe a súčasne za akých okolností môže centrum právnej pomoci nárok na poskytovanie právnej pomoci priznať.

Poukázal na to, že v zmysle Ústavy Slovenskej republiky, je centrum právnej pomoci iba fakultatívnym, a nie rozhodujúcim orgánom súdnej moci. Túto svoju fakultatívnu rozhodovaciu právomoc si však odporca vysvetľuje svojvoľne, keď nie od zákona, ale iba od osobnej vôle riaditeľa centra právnej pomoci záleží, či právnickej osobe túto pomoc poskytne, alebo nie.

V ďalšej časti podaného odvolania navrhovateľ namietal predovšetkým riadne nezdôvodnenie rozsudku krajským súdom, jeho zmätočnosť, nepreskúmateľnosť a nezákonnosť. V rozsudku absentuje posúdenie a náležité zhodnotenie zisteného skutkového stavu veci. Poukázal na to, že účastník konania musí mať možnosť predložiť svoje argumenty za podmienok, ktoré ho v podstate neznevýhodňujú voči jeho odporcovi, čo však krajský súd porušil. V tejto súvislosti poukázal na ústavný nález z 12. mája 2004, sp. zn. I. ÚS 226/03 a z neho plynúce závery, že za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Z toho dôvodu považuje navrhovateľ rozsudok krajského súdu za svojvoľný, zjavne neodôvodnený a ústavne nekonformný.

Tvrdenie súdu o vykonaní dokazovania v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností navrhovateľ považoval za zmätočné, nakoľko podľa neho krajský súd žiadne dokazovanie nevykonával. Z toho dôvodu navrhovateľ zastával názor, že krajský súd nevykonával dokazovanie v súlade s §§ 120 - 136 OSP.

Navrhovateľ ďalej krajskému súdu vyčítal, že sa tento vôbec nezaoberal dodatkom k odvolaniu z 5. augusta 2013.

Rovnako namietal, že krajský súd vyvodil z navrhovateľom predloženého rozsudku Súdneho dvora EÚ C-279/09 nesprávne závery.

Záverom podaného odvolania navrhovateľ navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

III.

Odporca sa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou krajského súdu. Zotrvával na názore, že v danom prípade na strane navrhovateľa ako právnickej osoby neboli splnené podmienky na priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. Skutočnosť, že navrhovateľovi nebola zo strany odporcu priznaná právna pomoc, nemožno považovať za znemožnenie konať pred súdom. Dodal, že navrhovateľ v spore, v ktorom žiadal odporcu o poskytnutie právnej pomoci neexistuje žiadna povinnosť zákonného zastúpenia, a teda navrhovateľ má stále možnosť konať pred súdom sám. Záverom odporca požiadal, aby ním vydané rozhodnutie bolo potvrdené.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a v spojení s § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 492 ods. 1, 2 SSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z., účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu 1/ a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

Podľa § 2 zákona č. 327/2005 Z. z., tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory");

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. za podmienok ustanovených týmto zákonom sa právna pomoc vo vnútroštátnych sporoch poskytuje všetkým fyzickým osobám; v cezhraničných sporoch iba fyzickým osobám, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt na území členského štátu. V azylových veciach sa právna pomoc podľa tohto zákona poskytuje fyzickým osobám, ktorým vzniklo právo na poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci podľa § 24a. V konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu sa právna pomoc poskytuje fyzickým osobám za podmienok ustanovených v § 24c.

Podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 327/2005 Z. z. pre účely zákona oprávnenou osobou je fyzická osoba, ktorej bol po preukázaní splnenia podmienok podľa tohto zákona priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci.

Podľa § 5 ods. 2, 3 a 5 zákona č. 327/2005 Z. z., centrum je zapojené finančnými vzťahmi na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva, ktoré vykonáva funkciu jeho zriaďovateľa.

(3) Podrobnosti o organizácii centra upravuje štatút, ktorý schvaľuje ministerstvo.

(5) Centrum riadi a za jeho činnosť zodpovedá riaditeľ, ktorého na funkčné obdobie troch rokov vymenúva a odvoláva minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "minister").

Podľa § 5a ods. 1, 3 a 4 zákona č. 327/2005 Z. z., rada Centra právnej pomoci (ďalej len "rada") je orgán, ktorý sa v rozsahu ustanovenom týmto zákonom podieľa na činnosti centra.

3) Rada na návrh riaditeľa prerokúva a prijíma stanoviská

a) k výročnej správe centra predloženej riaditeľom,

b) ku koncepcii činnosti centra predloženej riaditeľom a

c) k úhrade peňažných prostriedkov na účely podľa § 5b ods. 6.

(4) Rada zasadá najmenej dvakrát ročne. Rokovanie rady zvoláva a vedie riaditeľ centra. Podrobnosti o organizácii a činnosti rady upravuje štatút centra.

Podľa § 5b ods. 1 a 6 zákona č. 327/2005 Z. z., o forme poskytnutia právnej pomoci rozhoduje centrum, prihliada pritom na okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv oprávnenej osoby alebo zahraničnej oprávnenej osoby.

(6) Ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra.

Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z., centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd; o tomto centrum žiadateľa náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa Čl. 6 ods. 1 Oznámenia 10/2014 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 9. mája 2014, č. 37828/2014/110 o vydaní Štatútu Centra právnej pomoci, rada je konzultačným orgánom riaditeľa a plní úlohy v rozsahu ustanovenom zákonom.

V prejednávanej veci predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie odporcu, ktorým nevyhovelo žiadosti navrhovateľa o poskytnutie právnej pomoci v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/670/2005, v ktorom vystupuje v pozícii navrhovateľa.

Z predloženého administratívneho spisu odporcu odvolací súd zistil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/670/2005 sa navrhovateľ (DEBUT s.r.o.) svojím návrhom (v znení jeho doplnenia) domáhal zaplata sumy vyčíslenej na 2.294.414,-Sk z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Ako odporcov označil 1/ Mestskú časť Bratislava - Staré mesto a 2/ R.B.I., spol. s r.o.

Okresný súd Bratislava I na základe žiadosti navrhovateľa uznesením z 26. februára 2013, č. k. 27Cb/670/2005 priznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. V súvislosti s jeho žiadosťou o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, vo veci konajúci okresný súd odkázal výzvou z 26. februára 2013 navrhovateľa na príslušné centrum právnej pomoci, ako orgán oprávnený rozhodnúť o priznaní

nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žiadateľom o poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. je právnická osoba, ktorá je zároveň účastníkom v obchodnoprávnej veci v konaní sp. zn. 27Cb/670/2005 na Okresnom súde Bratislava I..

Odvolací súd považuje postup odporcu za správny, keď tento dňa 22. apríla 2013 predložil riaditeľovi centra žiadosť žiadateľa, ktorý nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci, aby rozhodol, či z dôvodu, že ide o vec hodnú osobitnej ochrany, budú uhradené peňažné prostriedky na účely poskytnutia právnej pomoci z prostriedkov centra v zmysle ust. § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z.

Nakoľko riaditeľ centra dňa 10. júla 2013 po preštudovaní návrhu kancelárie a stanoviska Rady centra k návrhu na úhradu peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci z prostriedkov centra v zmysle ust. § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. vydal nesúhlasné stanovisko s úhradou peňažných prostriedkov, odporca nemal inú možnosť než viazaný rozhodnutím riaditeľa centra nárok na poskytovanie právnej pomoci nepriznať.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na dôvodovú správu k zákonu č. 332/2011 Z. z., ktorý s účinnosťou počnúc dňom 1. januára 2012 doplnil zákon č. 327/2005 Z. z. aj o v danej veci dotknuté ust. § 5b a tým zaviedol práve mechanizmus možnosti poskytnutia právnej pomoci aj tým osobám, ktoré inak nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci.

Z príslušnej dôvodovej správy vyplýva, že dotknuté ust. § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. sa vzťahuje „na situácie, kedy je potrebné zabezpečiť prístup k spravodlivosti vo veciach, ktoré nepatria do pôsobnosti centra, ale je spoločensky žiaduce, aby existoval spôsob na zabezpečenie právnej pomoci aj takýchto prípadoch (napr. únosy maloletých detí do krajín v ktorých nie je možné právnu pomoc zabezpečiť na základe bilaterálnych alebo multilaterálnych zmlúv). Zavádza sa mechanizmus, ktorý umožní riaditeľovi centra rozhodnúť po vyjadrení Rady centra o uvoľnení a úhrade peňažných prostriedkov z rozpočtu centra na tento účel. Uvedený mechanizmus sa pritom uplatní napríklad v prípade, ak o poskytnutie právnej pomoci požiada právnická osoba alebo, ak takúto osobu na centrum odkáže súd.“

Z uvedeného vyplýva, že zákonom č. 332/2011 Z. z. bola centrám právnej pomoci daná možnosť v prípadoch, ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti poskytnúť právnu pomoc aj právnickým osobám. Posúdenie však toho, čo sa v konkrétnom prípade považuje za vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, je ponechané na úvahe Rady centra a riaditeľa, ktorým sám zákonodarca v ust. § 5b ods. 6 ponechal možnosť v rámci určitej tolerančnej stupnice formulovať svoje závery autonómne.

V danom konkrétnom prípade, teda odporca postupoval v súlade s relevantnými ust. zákona č. 327/2005 Z. z., keď vo veci žiadateľa - právnickej osoby, predtým než pristúpil k rozhodnutiu o nároku, podal návrh na rozhodnutie riaditeľa o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobe, ktorá nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci.

Rozhodnutie riaditeľa po zabezpečení vyjadrenia Rady centra o tom, či sú splnené podmienky na poskytnutie právnej pomoci osobám, ktoré inak nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci, je následne pre odporcu záväzné.

Rovnako sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s názorom krajského súdu, že na priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci právnickej osobe podľa ust. § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. nie je právny nárok.

K tvrdeniu navrhovateľa, že Okresný súd Bratislava I vo veci ustanovenia advokáta odkázal navrhovateľa na príslušné centrum právnej pomoci, ktoré však ako „realizátor uznesení súdov“

navrhovateľovi nepriznalo nárok na poskytovanie právnej pomoci, odvolací súd poznamenáva, že centrum v žiadnom prípade nevystupuje ako vykonávateľ (realizátor) uznesení súdov. Centrum právnej pomoci počnúc 01. januárom 2012 je jediným orgánom oprávneným rozhodovať o nároku na poskytnutie právnej pomoci, pričom súdy po tomto dátume už iba odkázu účastníka konania na príslušné centrum. Centrum právnej pomoci v rámci rozhodovania o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci vystupuje autonómne a samostatne posudzuje splnenie podmienok na priznanie nároku, a to výlučne v intenciách zákona č. 327/2005 Z. z.. Preto pojem „rozhodnutie o nároku“ v sebe zahŕňa nielen rozhodnutie o priznaní nároku, ale aj rozhodnutie o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci.

V súvislosti s námietkou, podľa ktorej mal krajský súd procesne pochybiť, keď nepripustil zastúpenie navrhovateľa ním splnomocneným zástupcom, odvolací súd konštatuje, že predmetné konanie je konaním podľa tretej hlavy piatej časti OSP - Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov (ust. § 250l a nasl. OSP). Uvedené konanie je jedným z konaní taxatívne vymenovaných v ust. § 27 ods. 3 OSP. Z toho dôvodu krajský súd správne postupoval, keď zastúpenie navrhovateľa fyzickou osobou nepripustil.

Odvolací súd aj ďalšiu námietku týkajúcu sa absencie administratívneho spisu vyhodnotil ako nedôvodnú. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že krajský súd listom zo 7. augusta 2013 (č. l. 21 súdneho spisu) a doručeným odporcovi dňa 13. augusta 2013, vyzval odporcu, aby tento v lehote 30 dní odo dňa doručenia výzvy (okrem iného) zaslal na adresu súdu na vec sa vzťahujúci administratívny spis. Predmetný administratívny spis bol k súdnemu spisu krajského súdu spolu s príslušným vyjadrením k opravnému prostriedku (odvolania) navrhovateľa pripojený dňom 16. septembra 2013 (č. l. 25 súdneho spisu).

V súvislosti s námietkou, že krajský súd dokazovanie v zmysle ust. § 120 - 136 OSP nevykonával, odvolací súd poukazuje predovšetkým na to, že miera kontradiktórnosti v tomto type súdneho konania nie je taká vysoká ako v prípade meritórneho rozhodovania súdov v sporových občianskoprávných konaniach, v ktorých obe strany sporu majú povinnosť dokazovať svoje tvrdenia na preukazovanie svojho nároku alebo účinnej obrany proti tvrdeniu protistrany.

V správnom súdnictve súdy totiž preskúmajú zákonnosť správnych rozhodnutí ako i postupov predchádzajúcich ich vydaniu, kedy je už skutkový stav známy a vyplýva z obsahu administratívneho spisu a dokazovanie sa vykonáva len výnimočne. Preto je pre súd v rámci správneho prieskumu zákonnosti napádaných rozhodnutí orgánov verejnej správy rozhodujúci skutkový stav, ktorý bol zistený v správnom konaní a teda bol tu v čase vydania správneho rozhodnutia.

Pre úplnosť je ešte nutné dodať, že správny súd v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Ide najmä o také dôkazy, ktoré vedú k zisteniu, či skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania rozhodnutia správneho orgánu, bol pre rozhodnutie správneho orgánu postačujúci.

Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že krajský súd si za účelom preskúmania, či správny orgán riadne zistil skutkový stav veci, vyžiadal od odporcu administratívny spis spolu s príslušným vyjadrením odporcu k opravnému prostriedku, čo možno vzhľadom na už vyššie uvedený charakter konania považovať za dostatočné.

Preto po zvážení všetkých okolností daného prípadu ako aj s prihliadnutím na charakter konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP, dospel odvolací súd k záveru o správnosti postupu krajského súdu.

Navrhovateľ v podanom odvolaní ďalej namietal zmätočnosť, nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu ako aj tú skutočnosť, že krajský súd sa nezaoberal dodatkom k odvolaniu z 5. augusta 2013.

Odvolací súd uvedené námietky taktiež nepokladal za dôvodné.

V tejto súvislosti odvolací súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v ust. § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, alebo ktoré zostali sporné.

Odôvodnenie rozsudku krajského súdu obsahuje náležitosti uvedené v už zmienenom ust. § 157 ods. 2 OSP, a to podstatný stručný obsah prednesov, ktoré skutočnosti mal preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval.

Navrhovateľ ďalej namietal, že krajský súd nerešpektoval závery plynúce z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 22. decembra 2010, C-279/09 (DEB Deutsche Energiehandels - und Beratungsgesellschaft mbH proti Spolkovej republike Nemecko).

Odvolací súd dospel k záveru, že menovaný rozsudok Súdneho dvora vychádza z iných skutkových okolností, ako v tomto prípade prejednávanej veci. Predovšetkým v konaní C-279/09 spoločnosť DEB žiadala o právnu pomoc už na podanie žaloby o zodpovednosť Spolkovej republiky Nemecko plynúcu z práva Únie. Zároveň sa táto spoločnosť domáhala ochrany v konaní, pre ktoré platí podľa nemeckej vnútroštátnej úpravy povinné právne zastúpenie.

Navrhovateľ - DEBUT s.r.o. je vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 27Cb/670/2005 účastníkom konania, v ktorom sa nevyžaduje povinné právne zastúpenie advokátom a súčasne navrhovateľ nežiadal o právnu pomoc na podanie návrhu. Návrh podal 28. decembra 2005 (resp. jeho doplnenie dňa 10. decembra 2007), pričom žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov doručil konajúcemu súdu dňa 06. februára 2013.

Z toho dôvodu nemohol byť navrhovateľovi odňatý prístup k spravodlivosti, nakoľko návrh na začatie konania bol podaný a konajúci súd vo veci ďalej konal. Teda v tomto prípade ide o celkom odlišnú situáciu, ako je situácia plynúca z príslušného rozsudku Súdneho dvora, kedy právnická osoba požiadala o právnu pomoc už na podanie návrhu na začatie konania, pričom odmietnutie právnej pomoci by mohlo za určitých okolností potenciálne predstavovať pre danú právnickú osobu odňatie prístupu k spravodlivosti.

Zároveň, sám Súdny dvor v predmetom rozsudku konštatoval, že právo na spravodlivý proces nie je absolútne. Štát nemusí poskytovať bezplatnú právnu pomoc v každom spore týkajúcom sa „súkromnoprávných záležitostí“.

Rovnako Súdny dvor vo výroku rozsudku uviedol, že „zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia preddavku na trovy konania a/alebo zastupovanie advokátom.“

Vo svetle uvedeného, odvolací súd zastáva názor, že navrhovateľovi bola poskytnutá pomoc spočívajúca v oslobodení od platenia súdnych poplatkov. Avšak to, či má navrhovateľ zároveň nárok na poskytovanie právnej pomoci, slovenský zákonodarca ponechal (od 1. januára 2012) výlučne v kompetencii centra právnej pomoci, ktoré v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je povinné postupovať výlučne v intenciách zákona č. 327/2005 Z. z.. Ak teda sám zákonodarca stanovil prísnejšie podmienky poskytovania právnej pomoci právnickým osobám, odporca v zmysle už vyššie uvedeného ústavného článku bol viazaný výlučne zákonom č. 327/2005 Z. z. a jeho na danú vec sa vzťahujúcim ust. § 5b ods. 6.

Odvolací súd sa taktiež stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že v danej veci a za tohto času platnej a účinnej legislatívy, sa nejedná o prípad, kedy by bolo spoločensky žiaduce priznať

navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci. Jedná sa (ako už uviedol krajský súd) o spor o náhradu škody spôsobenej navrhovateľovi tretími osobami, pričom nepodaním tohto návrhu zo strany navrhovateľa by nedošlo k rozporu so všeobecným záujmom. Z navrhovateľom predloženého rozsudku Súdneho dvora okrem iného vyplýva, že za všeobecný záujem možno považovať stav, kedy by sa rozhodnutie týkalo väčšieho okruhu obyvateľstva, hospodárskeho života, ak by mohlo mať následky v sociálnej oblasti, resp. právnická osoba by bez podania žaloby nemohla plniť úlohy prospešné pre verejnosť.

Na záver odvolací súd pripomína, že pokiaľ sa navrhovateľ v súdnom konaní odvoláva na niektoré rozsudky Súdneho dvora, bolo jeho dôkazným bremenom preukázať, že skutkový stav v jeho veci má prvky niektorého z rozsudkov Súdneho dvora, a nie len uvádzať niektoré právne závery v týchto rozsudkoch uvedené a pre navrhovateľa vyhovujúce.

V súvislosti s tým, že odporca nevydal rozhodnutie v zákonnej 30-dňovej lehote, ale až po vyše piatich mesiacoch od doručenia žiadosti o ustanovenie advokáta, odvolací súd musí prisvedčiť tejto námietke, avšak toto procesné pochybenie nemalo žiaden vplyv na vecnú správnosť vydaného rozhodnutia odporcom. K tomu odvolací súd poukazuje aj na ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. decembra 2002, sp. zn. 4SŽ/98-102/02), podľa ktorej „dôvodom k zrušeniu rozhodnutia správneho orgánu v zmysle § 250i ods. 3 O.s.p. môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na správnosť, zákonnosť rozhodnutia. Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka.“

Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích a žalobných dôvodov dospel k zhodnému záveru ako krajský súd, že žalovaný správny orgán v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem a vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia. Odporca vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmané rozhodnutie aj náležite odôvodnil, z ktorých dôvodov krajský súd napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporcu, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci je zákonné.

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ktorý dospel k záveru o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia, Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 219 ods. 1, 2 OSP a v spojení s § 492 ods. 1, 2 SSP.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd v zmysle § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, s § 246c ods. 1 OSP a s § 224 ods. 1 OSP a s § 492 ods. 1, 2 SSP. Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože vo veci samej nebol v odvolacom konaní úspešný a úspešný odporca nárok na náhradu trov konania nemá.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.